

Джанні РОДАРІ

НА БАЛУ

Жила собі в місті Модені синьйора Еулалія Борджетті і була в неї... пральня. А ще були в неї дві доньки, Бібіана і Софронія, та бідна племінниця на ім'я Дельфіна. Зрозуміло, що синьйора Борджетті тримала Дельфіну лише з жалю. І Дельфіні щохвилини нагадували про це. В будні і свята вона ходила в сірій грубій сукні й жодного разу не була ані в театрі, ані в кіно, ані на балу.

Того вечора Дельфіна теж залишилася сама. Тітонька та її дочки вичепурились, мов пави, й вирушили на грандіозний бал на честь виборів Президента Республіки Венера. Ракета з яскравим, наче в жар-птиці, хвостом доставила їх на далеку планету. А в небо злітали все нові й нові ракети.

— Сьогодні ввечері на балу зберуться красуні з усього Чумацького Шляху, — зітхала Дельфіна, дивлячись у височінь. — Кажуть, новий танок розучуватимуть. А ти сиди тут і пери сукню синьйори Фольєтті.

Дельфіна, не довго думаючи, зняла свою незграбну сукню і вбралася в чорну, нарядну, синьйори Фольєтті. Потанцювала трохи сама з собою, підійшла до дверей і... вислизнула на вулицю. А на вулиці — ні душі. Так завжди буває, коли на якій-небудь планеті свято. Край тротуару тут і там стояли сімейні космокораблі. В одного з кораблів дверцята були прочинені. Дельфіна заглянула всередину — нікого. Вона нишком прокралася в корабель й опустилася в м'яке крісло. В цю мить почулися кроки, голоси, дверцята корабля розчинилися, і двоє літніх синьйорів влаштувалися на передніх сидіннях.

— Ой! Це ж синьйора Фольєтті та її чоловік! Якщо вони мене побачать, я пропала!

Дельфіна, затамувавши подих, сповзла на підлогу. Подружжя Фольєтті теж летіло на бал.

— Ти не дуже наїдайся. Рівно опівночі нам треба повернутися. Завтра рано-вранці я поїду на базар у Сассуоло по свіжі яйця, — сказала пані Фольєтті чоловікові.

Синьйор Фольєтті щось нерозбірливо пробурмотів у відповідь. Він запалив сигарету й при світлі сірника натиснув на кнопку. Фотонна ракета із швидкістю світла знялася в небо. Не встигла Дельфіна перевести подиху від страху, як ракета вже доставила її та подружжя Фольєтті на Венеру.

— Що ж тепер робити? Піду-но і я на бал. Адже там буде повнісінько народу, і синьйора Фольєтті мене напевно не побачить.

Президентський палац сяяв мільйонами вогнів, які освітлювали мільйони вікон. У центрі палацу був величезний круглий зал, а в центрі залу — сцена, теж кругла й така величезна, що на ній вмістилася б найбільша з площ Рима. Тисячі людей весело кружляли в новому танці "Сатурн".

— Дозвольте запросити вас, синьйорино! — високий, стрункий і напрочуд гарний юнак з посмішкою звертався до неї, до Дельфіни.

— Знаєте... я щойно прилетіла і не вмію танцювати "Сатурна".

— Але це дуже просто. Я вас умить навчу. Він схожий на вальс.

— Правда? Моя тітонька говорила, що в дитинстві бачила, як її бабуса танцювала вальс.

— Ви жителька Землі, чи не так?

— Так, я з Модени. А ви житель Венери, це відразу видно з вашого зеленого волосся.

— Зате у вас чудові зелені очі.

— Чудові? А мої двоюрідні сестри кажуть, що вони маленькі й вузькі.

Вони станцювали "Сатурн", потім "Марс" і ще багато інших танців. Здавалося, нібито юнак дав комусь слово танцювати лише з нею, з Дельфіною. Дельфіні було трохи ніяково. Раптом вона відчула, що всі дивляться на неї.

Об одинадцятій вечора оркестр замовк і через усі гучномовці всіма відомими мовами було передано важливе повідомлення: зараз новий президент Венери вручить приз найвродливішій дівчині.

"Яка щаслива, — подумала Дельфіна. — Ой, не спізнитися б! Ні, в мене ще є час. Але повернутися неодмінно треба на кораблі синьорів Фольєтті. Я знову сховаюся на задньому сидінні".

Поки вона думала про все це, двоє чоловіків у мундирах підійшли до неї, посміхаючися, взяли її за руку й повели до сцени. Всі навколо голосно заплескали в долоні.

— Що тепер буде? — злякалася Дельфіна.

А було ось що. Двоє синьорів піднялися разом з Дельфіною на сцену. Гучний голос диктора сповістив, що її визнано королевою міжзоряного балу.

— А тепер президент Венери вручить синьорині обручку з коштовним каменем кольору її очей.

"Президент Венери? Той самий юнак, з яким вона танцювала?" — Дельфіна не повірила своїм очам. Але це справді був він. Юнак ласкаво й ніжно посміхався до неї.

Пальці в Дельфіни тремтіли, коли він надівав їй обручку... Погляд її впав на ручний годинник. Дванадцята ночі? Корабель! Синьйора Фольєтті! Дельфіна шарпнулася, наче її вкусила оса. Вона випустила з рук обручку і з криком кинулася крізь натовп до виходу. Вибігла з палацу, сіла в аеротаксі і помчала до космодрому.

На щастя, сімейний корабель подружжя Фольєтті стояв на місці. Мабуть, пані Фольєтті не втерпіла й залишилася на церемонію вручення призу найкращій танцюристці балу. Дельфіна прослизнула на заднє сидіння й причаїлася.

Подружжя Фольєтті не примусило себе довго чекати.

— Дивно, — сказала синьйора Фольєтті чоловікові. — Та дівчина, яка весь вечір танцювала з президентом...

— Ну й що в ній такого особливого? — буркнув синьйор Фольєтті.

— Тобі не здалося, що на ній була точнісінько така ж сукня, як у мене? Чорна, гаптована золотом і сріблом.

— Любиш ти вигадувати бозна-що.

— Якби я не віддала прати сукню, то могла б присягтися....

— Послухати тебе, так усі жінки Сонячної системи тільки й мріють про те, щоб вдягти твої сукні. — Синьйор Фольєтті запалив сигарету, натиснув на кнопку, і фотонна ракета помчала до Землі.

* * *

— Якби ти знала, Дельфіно!

— Дельфіно, якби ти бачила!

Бібіана і Софронія, які встали з ліжка лише перед обідом, захлинаючись від захвату, розповідали про бал на Венері. А Дельфіна слухала й мовчала.

Тітонька Еулалія Борджетті не втерпіла й похвалилася:

— А президент цілих п'ять хвилин стояв поруч мене. Я майже станцювала з ним "Сатурн".

— Мамо, як тобі не соромно! — обурювалася Бібіана.

— Я ж не кажу, що танцювала! Майже танцювала. Це, звичайно, не одне й те ж, але все одно я дуже хвилювалася.

* * *

А опівдні?.. Опівдні все місто Модена було схоже на розбурханий мурашник. Поширилися чутки, що посли з далекої Венери обходять вулицю за вулицею, будинок за будинком.

— Навіщо? Що вони шукають?

— Кажуть, що королеву балу, ну ту, котра втекла опівночі, — з Модени.

— А ім'я? Як її звати?

— Про це спитати й не встигли. А тепер її шукають і ніяк не можуть знайти. Президент Венери хоче з нею одружитися.

Посли з Венери ходили по домівках і всюди порівнювали колір коштовного каменя з кольором очей дівчат. Але кожного разу колір не збігався. Нарешті послы добралися до пральні синьйори Борджетті. Синьйора Борджетті та її дочки вибігли на вулицю, щоб почути останні новини. А Дельфіна, як завжди, залишилася готувати вечерю. Аж тут до пральні ввійшла синьйора Фольетті. Дельфіна зблідла: "Вона прийшла по сукню. Ох і перепаде мені".

— Люба, тобі вже, звичайно, розповіли? — ще з порога спитала синьйора Фольетті?

— Про що, синьйоро?

— Та про сукню. Я тобі минулого тижня віддала прати мою чорну сукню. Так на королеві балу була точнісінько така ж сама.

— Я не чула, нічого не чула.

— Гм... А де моя сукня?

— Ось вона, синьйоро.

Синьйора Фольетті дуже уважно оглянула сукню, вивернула її й чомусь навіть обнюхала.

— Гм, — повторила вона, — зібгана, не випрасувана... В чому річ?

— Завтра вона буде готова, синьйоро, — квапливо відповіла Дельфіна.

— Як? — заверещала синьйора Еулалія Борджетті, входячи до кімнати. — Вчора сукня була випрана і випрасувана. Що це за історія?

"Я пропала", — з жахом подумала Дельфіна.

І цієї самої миті до пральні ввійшли послы з Венери. Дельфіна вирішила, що це поліцейські, й знепритомніла...

Коли вона прийшла до пам'яті, то побачила, що сидить на стільці, а навколо метушаться послы, тітонька Борджетті, синьйора Фольєтті, Бібіана і Софронія. А за вітриною зібрався величезний натовп, і всі чекають, коли до неї повернеться мова.

— Погляньте! В неї очі прозоро-зеленого кольору! — радісно закричали послы.

— А от і чорна сукня! — додала синьйора Фольєтті.

— Я... я... не навмисно, — пробурмотіла Дельфіна.

— Що ти кажеш, дорога? Тепер ця сукня — твоя. Яка честь для мене, для всієї Модени. Наша Дельфіна — дружина президента Венери!

Тут усі заплескали в долоні, закричали "ура!", "браво!".

Того ж вечора Дельфіна полетіла на планету Венера. І незабаром відбулося її весілля з молодим президентом. Як всі інші президенти, він пробув на своєму високому посту тиждень, а потім знову повернувся до роботи. Він відпускав фотонне пальне власникам космокораблів. А Дельфіна відкрила на планеті Венера пральню. З цього дня і синьйора Фольєтті, й інші синьйори з Модени віддавали прати свою білизну лише Дельфіні. Вони прилітали на своїх кораблях на Венеру й розповідали Дельфіні земні новини, передавали їй привіти від Бібіани й Софронії, а іноді привозили десяток яєчок із Сассуоло.

НАУКА І СУСПІЛЬСТВО. — 1973. — № 1.

ВЕРШИНІН Лев, переклад з італійської, 1973.